

Redactioneel

Op een bijeenkomst van de Raad voor de Kunst begin november hield de minister van WVC de aldaar verzamelde kunstwereld voor dat zij in de toekomst medeverantwoordelijk is voor de formulering van ‘heldere en inspirerende denkbeelden’ ter rechtvaardiging van een actieve cultuurpolitiek. Kunstenaars kunnen zich niet langer verschuilen achter hun autonomie, belangrijk argument voor subsidiëring is de publieke belangstelling. ‘Kunst als voorhoede moet zijn werking vervullen in de samenleving, maar dat kan alleen als het publiek niet de achterhoede wordt die het uitzicht op de voorhoede verliest en afhaakt’, aldus de minister in een verslag van de bijeenkomst in *NRC Handelsblad* van 10 juli. Met deze formulering benadrukte zij voor de zoveelste maal dat de publieke belangstelling voor kunstuitingen wat haar betreft een belangrijke legitimatie is voor overheidssteun van de kunsten. Was het in het recente verleden zo dat de overheid zich vooral bekommerde om de sociale samenstelling van het publiek, de laatste jaren ligt het accent op de omvang van het publiek. Deze accentverschuiving komt ook tot uiting bij het wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de cultuurparticipatie. Onderzoek naar de publieke belangstelling voor kunst kent in de Nederlandse kunstsociologie een lange traditie. In tegenstelling tot vroeger ligt het accent daarbij niet langer op het opsporen van eventueel belemmerende factoren van gezin of milieu. Op universiteiten en hogescholen – en overigens niet alleen daar – wordt steeds meer, steeds accuratere en bovenal steeds specialistischer kennis vergaard over de factoren die van invloed zijn op de publieke belangstelling voor kunst. Een treffend voorbeeld hiervan vindt men in het openingsartikel van het achttiende *Boekmancahier*. Jaap van der Tas, verbonden aan de Rotterdamse Erasmus Universiteit, onderzocht een aantal criteria die het publiek

lijkt te hanteren bij de beoordeling van kunst. Hij baseerde zich daarbij op een toneelvoorstelling en op twee exposities van beeldende kunst. Hij komt onder meer tot de conclusie dat met name de ‘persoonlijke beleving’ van het publiek van doorslaggevend belang is voor het al dan niet waarderen van kunst.

In het tweede artikel van het *Boekmancahier* buigt Hanneke Banning zich over de juridische consequenties van het fenomeen ‘sampling’. De technologische modernisering heeft verstrekkende gevolgen gehad voor de kunst en met name de popmuziek heeft de afgelopen jaren mede daardoor tal van ingrijpende veranderingen ondergaan. Een van de hulpmiddelen die de popmusicus tegenwoordig ten dienste staan, is de zogenaamde sampler, een apparaat dat analoge klanken kan omzetten in digitale informatie. De mogelijkheden voor de musicus zijn daarbij onbeperkt; alle soorten klanken kunnen worden gekopieerd, bewerkt en verwerkt. Het sampelen heeft in de praktijk geresulteerd in tal van juridische geschillen omdat gesampelde artiesten van mening waren dat het gebruik van samples inbreuk maakte op hun rechten. Over de juridische consequenties van sampling is zowel in de Nederlandse als in de buitenlandse wetgeving nauwelijks iets geregeld. Banning schetst in haar bijdrage de positie die sampling in de bestaande en toekomstige wetgeving inneemt en geeft daarnaast suggesties voor een mogelijke richtlijn die internationaal kan worden toegepast.

Niet alleen in Nederland zien kunstinstellingen zich gesteld voor de opdracht om zelf inkomsten te verwerven. Ondanks de substantiële financiële ondersteuning van de kant van de overheid, worden ook de Britse kunstinstellingen toenemend geconfronteerd met de

eis om in belangrijke mate zelf in hun eigen onderhoud te voorzien. Gemeenschappelijke financiering vanuit de private en de publieke sector lijkt het voornaamste instrument, daarbij ligt een sterk accent op een bedrijfsmatige aanpak en aandacht voor publiekswerving. Deze en andere onderwerpen staan centraal in de bijdrage van de Britse econoom en statisticus Jeremy Eckstein. In het derde artikel van het *Boekmancahier* geeft hij een gedetailleerd overzicht van de meest recente ontwikkelingen in het kunst- en cultuurbeleid in Groot-Brittannië.

Naast de gebruikelijke aandacht voor het lopend kunstonderzoek aan Nederlandse universiteit en hogescholen in de *Onderzoeksberichten* wordt in de rubriek *Onderwijsberichten* onder meer aandacht besteed aan de Boekmanscriptieprijs 1992. De jury heeft unaniem besloten om de prijs dit jaar niet toe te kennen, in het juryrapport worden daarvoor de argumenten gegeven. Het *Boekmancahier* wordt gecompleteerd met twee congresverslagen, een agenda en summaries.

De redactie

Bibliografische gegevens

Redactie (1993) ‘Redactioneel’. In: *Boekmancahier*, jrg. 5, nr. 18, 419-420.